

DEL 4 AL 10
DE MAIG
DE 2004

EI TEMPS 56 L'ENTREVISTA

Joan Llinares

Ecologista

**“La gran
amenança
és el
descontrol
que hi ha
en la
gestió del
territori”**

En la seva qualitat d'advocat, com va arribar al món de l'ecologisme?

—Valdria a dir, i és una matisació important, que jo estava en el món de l'ecologisme quan vaig esdevenir advocat. És important fer-ne esment, perquè en aquells temps, parie dels setanta, en l'àmbit dels estudis de dret no existia la concepció de dret ambiental, que ha estat pràcticament una construcció dels anys 80. Va ser molt important en aquells temps l'aportació teòrica del *Tractat de dret ambiental*, de Ramón Mateo, catedràtic de Dret Administratiu. Va ser molt important com a eina per sistematitzar la gran dispersió de les normes existents. En canvi, des del punt de vista del concepte, van ser més importants les aportacions d'Antonio Bercher, fiscal del Tribunal Suprem, o de Javier Carceller, fiscal del Tribunal Superior de Justícia del País Valencià. També va ser molt important el que van fer des de la seua pràctica en la funció fiscal, aprofitant la reforma del Codi Penal del 1983, que creava en el dret espanyol el tipus penal de protecció ambiental. Això, complementat amb normes que ja hi havia o les que es van desenvolupar, que protegien l'aigua, l'atmosfera i el territori, va permetre fer actuacions importants.

—Ha estat molt important en aquests vint-i-cinc anys d'Acció Ecologista Agró, el paper de la seua comissió jurídica.

—Hem aconseguit configurar un col·lectiu, que encara avui perdura, de persones que venien del món de dret que tenien aquesta sensibilitat. La comissió jurídica d'Acció Ecologista Agró no ha parat de desenvolupar processos en què s'exigeix ni més ni menys que el compliment de la normativa ambiental des d'una visió de defensa d'un interès abstracte, però clarament definit, com és el dels sistemes ambientals, tant des de l'aspecte biològic com el físic.

—En tots aquests anys, quina actitud heu observat en la judicatura?

—L'actitud ha estat desigual. Hi ha casos arxivats en un lloc, admesos en un altre... Vegem l'exemple de la conca del Segura. L'acció judicial en el àmbit de la conca del Segura ha estat gairebé in-existent, però sí que hi ha hagut una

La gran batalla contra Endesa

—Un dels grans conflictes que va protagonitzar Acció Ecologista Agró va ser el de la tèrmica d'Endesa, a Andorra de Terol.

—A partir del 1979, quan es va posar en funcionament la central tèrmica d'Endesa a Andorra, els ajuntaments s'adonen que la massa boscosa dels seus municipis es degrada, que hi surten taques. El sofre que lliurava a l'atmosfera la combustió del lignit era anormal, i això ens va animar a iniciar un plet civil per danys, l'any 1981. A partir del 1983, amb informes d'ICONA i dades tècniques, es conclou que es continua contaminant com si no passara res. I ara es complia, amb la reforma del Codi Penal, les condicions per actuar per aquesta via. Des de la fiscalia de Castelló, el fiscal, Javier Carceller, comença a investigar, i el procés civil es converteix en penal, i apareixen com encausats directius de la mateixa central. Al diari d'emissions, un document intern, que va haver de ser lliurat al fiscal, es veia com se superaven d'escreix els mínims previstos en els decrets reguladors d'emissions de diòxid de sofre. Aquest primer gran procés ens va demostrar, al moviment ecologista valencià, que hi havia normes, i que exigint-ne l'aplicació era possible obtenir resultats reals, tangibles, fins i tot tenint en compte l'actitud del Tribunal Suprem, que va obstruir l'acció del fiscal traslladant la instrucció del cas, però que no va evitar que ens hi tomàrem a presentar per desbaratar els càlculs dels d'Endesa. Va haver-hi fortes pressions, fins al punt que el fiscal general ordenara al fiscal de Castelló que retirara l'acusació, o que el Govern modificara el decret d'emissions. Vam resoldre el cas forçant un seguit d'acords, que començaven pel reconeixement de la pròpia empresa d'un seguit de danys, i amb un compromís d'indemnitzar els municipis de la zona afectats. Així mateix, hi havia un compromís de reducció de les emissions fins a un 90%, amb filtres i canvis de combustibles. No vam acusar ningú, sinó defensar el medi natural, que no tenia qui el defensara.

reacció, atès que les conques hidrogràfiques són organismes que depenen del Ministeri de Medi Ambient, i els alts càrrecs responsables estan sotmesos a l'àmbit territorial d'una instància que és l'Audiència Nacional. Ha estat la fiscalia d'aquesta instància la que ha hagut d'actuar, i en aquests moments s'actua d'una forma realment rigorosa. Ara es fan diligències perquè declaren responsables de la conca hidrogràfica del Segura, precisament arran de les investigacions fetes per la fiscalia, en el sentit d'un possible tràfic il·legal d'aigua, en una conca deficitària que curiosament ha estat utilitzada com a argument d'una obra de l'envergadura del transvasament de l'Ebre.

S'està descobrint que hi ha una forma subterrània de gestió, amb favoritismes, i que hi ha hagut un ús indegut dels cabals.

—Quin és avui el gran perill per al medi?

—Ara tenim com a grans amenaces sobre l'espai natural els plans d'ordenació urbana. Ara les agressions les ocasiona l'urbanisme desbocat.

—Ho veiem ben clar a Castelló: aeroport, Marina d'Or a Orpesa, el parc temàtic Mundo Ilusión, habitatges, hotels, golf.

—Es vol acabar d'urbanitzar, és a dir, acabar de destruir, el poc litoral que queda per destruir. Acabar, com se'n diu, de tancar la primera línia, i obrir una altra expectativa, una segona i tercera franja. Entrant ja cap a l'interior, espais que d'alguna manera es mantenien prou lliures d'agressions urbanístiques, ara, fins a 30 km endins, ja estan sent objecte de cobdícia urbanitzadora, i no solament a Castelló, sinó també a Alacant i València. A Castelló, ens hem trobat que s'ha arribat a urbanitzar fins a la mateixa marjal de Cabanes, que és un parc natural, catalogat al País Valencià com un espai on no sols no es pot construir,

Bio grafia

Joan Llinares va néixer el 1953 a Alzira (Ribera Alta). Llicenciat en dret, tot i haver estat professional en la gestió pública, com a secretari i interventor d'ajuntaments, ha desenvolupat en els últims vint-i-cinc anys una intensa tasca com a advocat al servei del medi ambient, com a assessor jurídic d'Acció Ecologista Agró, de la qual fou president. Va impulsar a la Universitat de València els primers màsters d'arreu de l'estat sobre dret ambiental. Actualment és gerent del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

JORDI PLAY

sinó que qualsevol impacte en la franja considerada de protecció ha de ser vetat, perquè no hi haja cap conseqüència sobre el sosteniment d'aquests aiguamolls, que són molt fràgils. En aquests moments ja hi ha projectes que entren en tota aquesta franja de protecció, i que ja amenacen la marjal. Ja hi veiem les grues. Si ens hi passem, podem veure que des d'Orpesa, les urbanitzacions de la zona de Marina d'Or estan pujant cap a Cabanes amb l'objectiu d'arribar fins a Torreblanca. Legalment no poden, però aquests plans urbanístics hi són. Hi ha moltíssimes pressions per modificar els límits i els contorns de les zones protegides, fins deixar-les com a pura relíquia de bassals. Simples accidents, dins de la gran urbanització que és el litoral. De fet, marjals com la de Pe-

níscola han estat ja absorbides i eliminades. La d'Orpesa pràcticament no existeix. Quan hi ha pluges, aquestes zones s'inunden un metre d'aigua, i tothom es posa les mans al cap, de com s'ha pogut construir en un indret com aquest.

— Un territori de camp qui pugui.

— Avui, la gran amenaça ambiental existeix per l'enorme descontrol que hi ha en la política de gestió del territori, on no hi ha ni ordenació ni absolutament res. Només la iniciativa de l'especulador i el constructor. Al País Valencià manen els constructors, i ningú més. Vau eliminar la Conselleria de Medi Ambient, perquè se'n reien, del mateix concepte de "medi ambient", i ara aquesta funció, la de protecció ambiental, la té una Conselleria com la de Territori, que es preocupa fo-

“És curiós que el conseller de Territori diga que no farà el pla rector d’usos del Parc Natural de l’Albufera de València, que determina què es pot fer i què no es pot fer des del punt de vista de les accions humanes, fins que no es coneguen quins seran els impactes de la Copa de L’Amèrica”

namentalment d’autoritzar totes aquestes urbanitzacions.

—Què en penseu, del PRUG de l’Albufera, que ara es vol compatibilitzar amb els interessos especulatius de la Copa de L’Amèrica?

—És curiós que un conseller de Territori diga que no farà el pla rector d’usos del parc, que determina què es pot fer i què no es pot fer des del punt de vista de les accions humanes, fins que no es coneguen quins seran els impactes de la Copa de L’Amèrica. Hauria de ser a la inversa: vegem quina és la realitat del parc, quines són les necessitats de la seua protecció, i a partir d’aquí avisem els responsables de totes les infraestructures i grans obres de la Copa de L’Amèrica per a dir-los que aquí hi ha uns valors ambientals que cal protegir.

—No creieu que el fet que l’actual poder polític hagi apartat Acció Ecològica Agrària del seu consell d’assessors és de fet un reconeixement al compromís amb el país de la vostra entitat?

—De fet, nosaltres no hem renunciat mai a entendre’ns i a dialogar amb les institucions, però, per damunt de tot, hem posat el compromís amb una tasca d’informació al ciutadà per conscienciar-lo sobre un perill ambiental concret. La informació ambiental i l’ús de les eines legals, sempre de manera rigorosa, han estat les nostres armes per aconseguir un estat d’opinió, amb constància i persistència, sense que caiguérem en el desànim, per tal d’arribar a alguna mena d’ordenació del territori. Cal recordar que hem aconseguit, amb paciència i fe en el que

fèiem, que la pressió ciutadana fera recular projectes urbanístics que suposaven un greuge ambiental claríssim, i que havien estat aprovats per la majoria dels regidors d’un ajuntament.

Hem de seguir en aquesta línia d’estimular la informació, i més ara, quan en un diari et pots trobar que un significat membre del Govern que tolera totes aquestes agressions al territori és capaç d’utilitzar el concepte de “desenvolupament sostenible” sense cap mena de vergonya. Cal anar amb molt de compte amb el poder, perquè s’ha tornat astut i és capaç de vendre com a sostenible tot allò que no ho és. La nostra feina és en aquest cas desenmascarar tota mena d’impostures.

Jordi Garriga